

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ของหนังสือพิมพ์ข่าวสด โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อทราบข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ขององค์กร การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Total Observation) ด้วยการเข้าร่วมในการประชุมข่าวหรือมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างและชัดเจนมากยิ่งขึ้นและจากการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) จะทำให้ทราบรายละเอียดในมุมมองที่แตกต่างออกไป รวมทั้งการสำรวจบุคลากรในองค์กรว่ามีความคิดเห็นอย่างไร เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์อันจะทำให้งานวิจัยสมบูรณ์มากขึ้น พร้อมนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และอธิบายโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาแบ่งออกเป็น

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา พัฒนาการ การดำเนินธุรกิจ รวมถึงข้อมูลด้านแหล่งรายได้ ยอดจำหน่าย ผลกำไร การเงินทุน การขยายบริษัทของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ทั้งนี้ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลเอกสารดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือพิมพ์ข่าวสดช่วงเริ่มดำเนินการในปีพ.ศ. 2533 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบ

1.2 ข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ธุรกิจหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ

1.3 งบกำไรขาดทุนขององค์กรในช่วงปีพ.ศ.2533-2538 เพื่อทราบสถานการณ์ในการดำเนินธุรกิจขององค์กร

1.4 เอกสารอื่น ๆ เช่น บทสัมภาษณ์บุคคลภายในวงการหนังสือพิมพ์ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ รายงานประจำปี รายงานการประชุม

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้นได้โดยการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ๆ ในการบริหารงานขององค์กรทั้งนี้เพื่อทราบข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นมา การขยายตัว ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ ลักษณะการดำเนินงาน การจัดองค์กรและการบริหาร ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดจนรายละเอียดขององค์การข่าวสดในด้านต่างๆ ซึ่งสำหรับบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในประเด็นต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

- จุดกำเนิดและความเป็นมาของหนังสือพิมพ์ข่าวสด
นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ เจ้าของผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
- โครงสร้างและแผนการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ข่าวสด
นายฐากร บุนปาน บรรณาธิการบริหาร
นายวรศักดิ์ ประยูรสุข ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร
- นโยบายข่าว เนื้อหาและรูปแบบของหนังสือพิมพ์
นายสุริวงค์ เอื้อปฎิภาณ บรรณาธิการข่าว
- กลยุทธ์ทางการตลาดและโฆษณา
นายประวัติ อมรทรัพย์ทวี ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและจัดจำหน่ายกทม.และ
ปริมณฑล บริษัทงานดี จำกัด
นายสนธยา แสงส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและจัดจำหน่ายต่างจังหวัดบริษัท
งานดี จำกัด
นางศรีนวล มะลิทอง ผู้อำนวยการฝ่ายโฆษณา
นายณัฐพงศ์ ลิ้มจิตติ ผู้อำนวยการฝ่ายผลิต
- การขยายตัวเติบโตของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในด้านต่าง ๆ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
นายณรงค์ จุนเจือสุภฤกษ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)

นายเสถียร จันทิมาธร บรรณาธิการบริหารมติชนสุดสัปดาห์
 นายธรากร บุญปาน บรรณาธิการบริหาร
 นายวรศักดิ์ ประยูรสุข ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร
 นายสุริวงค์ เอื้อปฎิภาณ บรรณาธิการข่าว

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการสำรวจพนักงานในองค์กรด้วยคำถามทั้งชนิดมีโครงสร้าง (Structural Questions) เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขยายตัวขององค์กร

การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามต่อพนักงานในองค์กรข่าวสดนั้นพิจารณาจากจำนวนบุคลากรในองค์กรที่มีจำนวนทั้งหมด 213 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2539) เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 ตัวอย่างโดยแบบสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดโควต้า (Quota Sampling) อาศัยอายุการทำงานในองค์กรระหว่าง 2 - 5 ปีเป็นเกณฑ์ กระจายตามแผนก ต่าง ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลประเภทหนังสือพิมพ์หนังสือประวัติศาสตร์ข่าวสด บทความที่เกี่ยวข้อง บทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับความเป็นมาการขยายตัว ปัญหาและสภาพในการดำเนินธุรกิจของหนังสือพิมพ์ข่าวสด เก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลขององค์กรข่าวสดและบริษัท มติชน จำกัด และจากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล สัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะประเด็นที่ต้องการและสนใจศึกษา พร้อมด้วยการจดบันทึกและอาศัยเครื่องบันทึกเทปในขณะที่สัมภาษณ์ ทั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์ที่ห้องประชุมของหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ในการเก็บข้อมูลประเภทบุคคลนี้ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- จุดกำเนิดและความเป็นมาของหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- นโยบาย กลยุทธ์ จุดอ่อนจุดแข็งของหนังสือพิมพ์

- โครงสร้างและแผนการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- เนื้อหา รูปแบบของหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- การขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในด้านต่าง ๆ
- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์บุคคลในองค์กรและแบบสอบถามสำหรับบุคลากรจะใช้เวลาช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนธันวาคม พ.ศ.2539 และการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลภายนอกองค์กรจะใช้เวลาช่วงเดือนมกราคม พ.ศ.2540

การเก็บข้อมูลจากเอกสาร หนังสือพิมพ์ ตั้งแต่กำเนิดหนังสือพิมพ์ข่าวสดจนถึงสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2538

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ นั้นได้มีการตรวจสอบความถูกต้อง น่าเชื่อถือโดยพิจารณาถึงผู้เขียนเอกสารว่าเป็นใคร เขียนในสถานการณ์อย่างไร มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่เรียกว่า "หลายมุมมอง" (Multiple Triangulation) คือการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกตร่วม จากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์จุดกำเนิดของหนังสือพิมพ์ข่าวสด การวิเคราะห์ในส่วนนี้โดยอาศัยข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร ประกอบกับข้อมูลในการสัมภาษณ์บุคคลเพื่อทราบถึงภาพรวมขององค์กร

ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันได้ผ่านอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการของหนังสือพิมพ์ข่าวสดอย่างไรบ้าง

2. วิเคราะห์การขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสด โดยพิจารณาจากยอดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น ส่วนแบ่งตลาด ผลกำไร เงินทุนประกอบการ เปรียบเทียบกับช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้เห็นชัดว่าช่วงเวลาใดมีการขยายตัวสูงสุด โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลภายในบริษัท

3. วิเคราะห์การขยายตัวด้านรูปแบบและเนื้อหา โดยการศึกษาหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2533 ถึงสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2538 ด้วยการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ข่าวสดโดยภาพรวม แยกศึกษาวิเคราะห์แต่ละปีว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบเนื้อหาอย่างไร พร้อมวิเคราะห์ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับยอดจำหน่ายและรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือไม่

4. วิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเสริมสร้าง และผลักดันต่อการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ปัจจัยที่วิเคราะห์นั้นได้แก่ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยทางด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และเนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์องค์กร จึงมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์กลุ่มผู้บริหารด้วย โดยพิจารณาในแง่ของวิสัยทัศน์ (vision) รวมถึงการจัดองค์กร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้อาศัยจากการสัมภาษณ์บุคคลเป็นสำคัญ